

Framtidsbild för livsmedelskedjan i Egentliga Finland fram till 2035

Kyösti Arovuori

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

En utredning om livsmedelskedjan i Egentliga Finland genomfördes i slutet av 2025 på uppdrag av Valonia och Pyhäjärvi-institutet som en del av projektet Lähempää lautaselle (1.5.2024-31.3.2026), som har fått EU-landsbygdsfinansiering från NTM-central i Egentliga Finland, vars verksamhet för närvarande leds av Livskraftscentralen i Sydvästra Finland.

Innehåll

Inledning	4
Nuläget för livsmedelskedjan i Egentliga Finland	5
Primärproduktion	5
Livsmedelsindustrin	7
Dagligvaruhandeln, offentlig upphandling och restaurangbranschen	8
Verksamhetsmiljön och förändringar i den	11
Scenarier	15
Jordbruk	15
Efterfrågan	22
Arbetsplatser och kompetens	25
Sammanfattning	26
Diskussion	27
Källor	29

Inledning

En utredning om livsmedelskedjan i Egentliga Finland genomfördes i slutet av 2025 på uppdrag av Valonia och Pyhäjärvi-institutet. Utredningen utarbetades av Kyösti Arovuori vid REINU econ Oy. I utredningsarbetet låg fokus på att skapa framtidsbilder för de viktigaste produktionsinriktningarna i Egentliga Finland och på att fundera över hur en ständigt föränderlig verksamhetsmiljö påverkar livsmedelskedjans funktion i landskapet. Som underlag för utredningen fungerade mångsidiga litteratur- och statistikällor och material som samlades in under en workshop för intressentgrupper i november 2025. Med hjälp av dessa utarbetades scenarier och förslag på åtgärder för de kommande åren. Det huvudsakliga målet med utredningsarbetet är att fungera som kunskapsunderlag för kommande utvecklingsåtgärder och -projekt samt att ge underlag exempelvis för strategiska riktlinjer som gäller livsmedelskedjan.

I utredningen granskas nuläget för livsmedelskedjan i Egentliga Finland och en framtidsbild för utvecklingen av landskapets livsmedelskedja formas utifrån råvaruförsörjningskedjorna. Utgångspunkten för granskningen är den strukturomvandling som redan har ägt rum. De utvecklingsvägar som tagits fram i utredningen beskriver utvecklingen av livsmedelskedjans strukturer i Egentliga Finland när det gäller de faktorer som valts ut för granskningen. Variabler som behandlas i utredningen är till exempel användningen av jordbruksmark, omfattningen av jordbruksproduktionen, utvecklingen av verksamhetsställen inom livsmedelsindustrin, utvecklingen av arbetsplatser inom livsmedelsindustrin samt mängden utbildad arbetskraft.

I den regionalt avgränsade utredningen betonas primärproduktionen och råvaruförsörjningskedjorna i förhållande till livsmedelsindustrin och konsumtionen. Primärproduktionen och särskilt dess råvaruflöden är kopplade till användningen av jordbruksmark. Den livsmedelsindustri som förädlar råvaror fungerar som en del av den nationella och internationella livsmedelsmarknaden. Dagligvaruhandelns centralhandlar är den viktigaste upphandlingsleden i den inhemska livsmedelskedjan, samtidigt som även upphandlingarna inom restaurang- och måltidsservicebranschen har blivit mer heltäckande än tidigare. Av denna anledning kopplas livsmedelskedjan i Egentliga Finland i utredningen till de nationella försörjningskedjorna för råvaror.

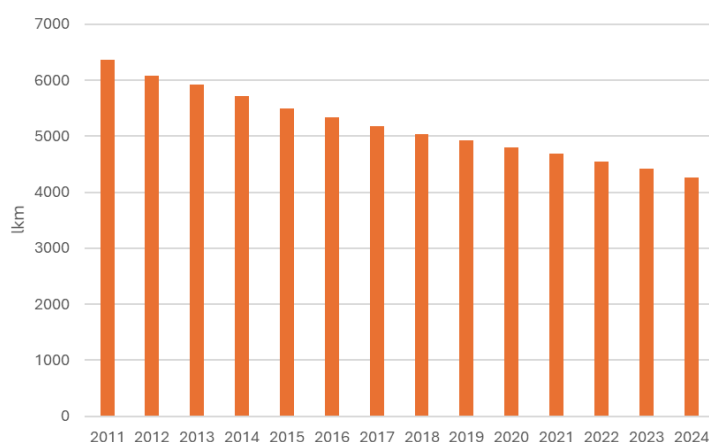
Syftet med utredningen är att beskriva nuläget för livsmedelskedjan i Egentliga Finland och att diskutera livsmedelskedjans verksamhetsmiljö samt att belysa centrala förändringar som sker i den. Målet med de utvecklingsvägar som skapats är att beskriva hur livsmedelskedjans centrala strukturer förändras om utvecklingen från år 2010 fortsätter som en trend fram till år 2035.

Nuläget för livsmedelskedjan i Egentliga Finland

Primärproduktion

Primärproduktionen i Egentliga Finland är inriktad på växtproduktion. Tre fjärdedelar av landskapets gårdar bedriver växtodling eller annan växtproduktion som huvudsaklig produktionsinriktning. Fem procent av gårdarna bedriver nötkreatursuppfödning, tre procent fjäderfäuppfödning och två procent svinuppfödning. Landskapets betydelse framhävs inom växtproduktionen till följd av den relativt stora andelen jordbruksmark.

Sett till antalet gårdar har jordbrukets strukturomvandling i Egentliga Finland framskridit i samma takt som den genomsnittliga strukturomvandlingen i hela landet. Antalet gårdar i landskapet har sedan år 2010 minskat med i genomsnitt cirka tre procent per år (Figur 1).

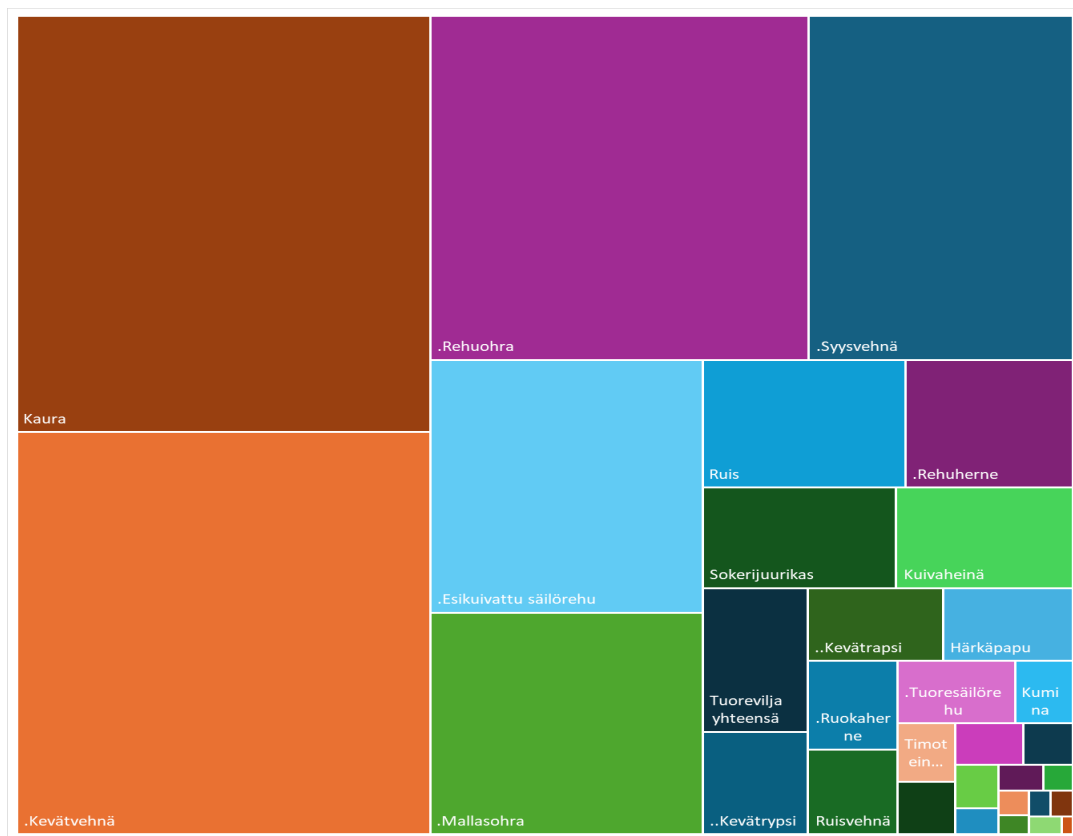

Figur 1. Antalet gårdar i Egentliga Finland (Källa: Naturresursinstitutet)

På grund av Egentliga Finlands särdrag är användningen av jordbruksmark och förändringarna som sker där den viktigaste faktorn som styr sektorns utveckling. Genom att ändra hur jordbruksmark används kan man reagera på förändringar i efterfrågan på råvaror, skärpta miljökrav som riktas mot jordbruket, ökat utbud av ekosystemtjänster samt förändrade produktionsförhållanden som orsakas av klimatförändringen.

Markanvändningen i Egentliga Finland domineras av spannmål och andra tröskbara grödor. År 2023 och 2024 har i genomsnitt 78 procent av den årliga skördearealen varit spannmål. Även specialgrödor odlas relativt mycket jämfört med nivån i hela landet. Landskapets åkeranvändning i sin helhet är dock liten (Figur 2).

Markanvändningen i Egentliga Finland kan utvecklas flexibelt både med tanke på skärpta miljökrav och med tanke på råvaruförsörjningskedjorna. Den stora andelen spannmål i dagens åkeranvändning möjliggör starkare växtföljder, ett mer mångsidigt växtsortiment samt en utökning av produktionsarealen för specialgrödor. Därmed är det med tanke på markanvändningen möjligt att bygga upp nya försörjningskedjor som bygger på råvaror från åkerodling.

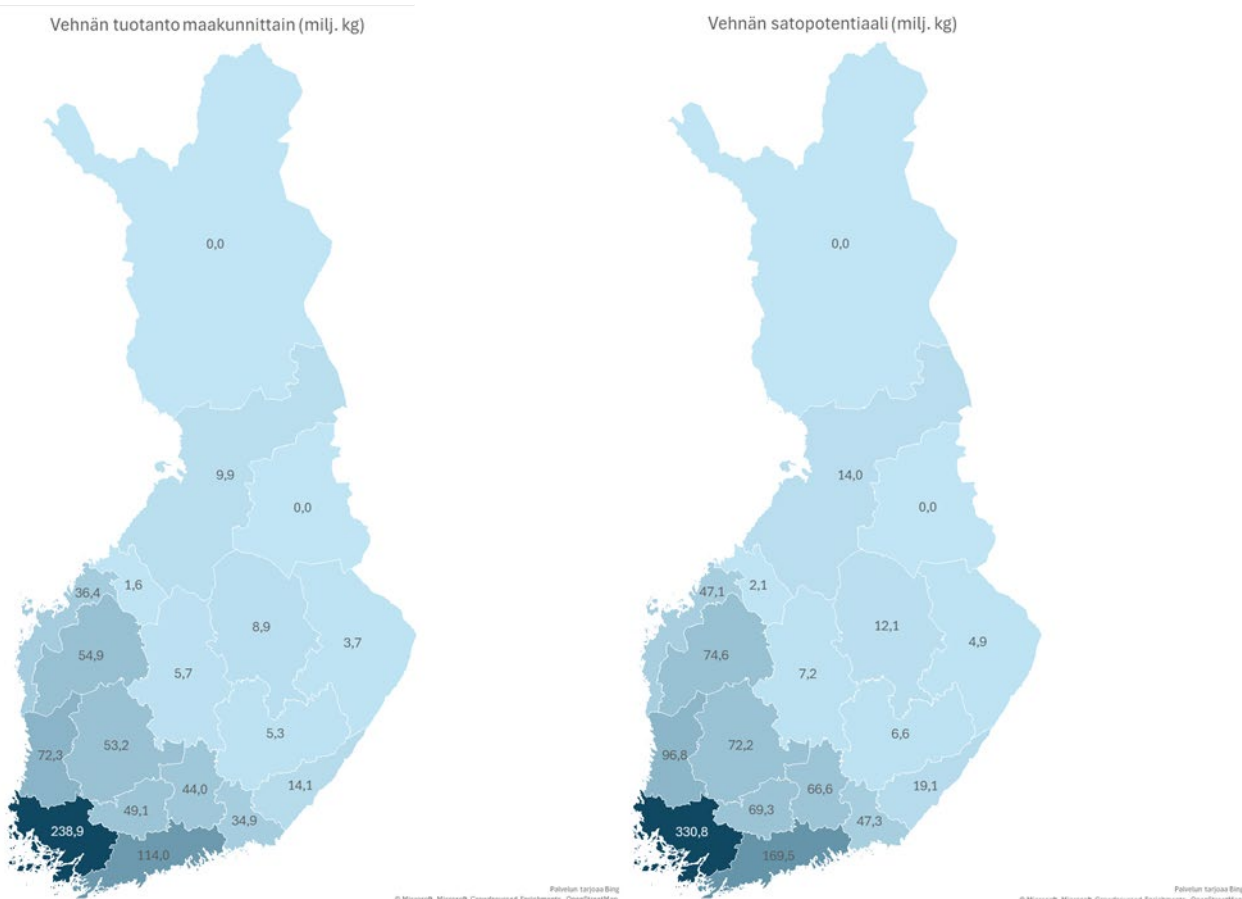

Figur 2. Genomsnittlig fördelning av skördearealen i Egentliga Finland åren 2023 och 2024 (Källa: Naturresursinstitutet, REINU econs egna beräkningar)¹

Den viktigaste faktorn som styr användningen av jordbruksmark på medellång sikt är produktivitetens utvecklingen. Inom produktionen av jordbruksgrödor kan produktivitetens utvecklingen granskas genom utvecklingen av hektarskördarna. Spannmålsskörden har åren 2023 och 2024 i genomsnitt uppgått till cirka 72 procent av växtsäsongens beräknade skördepotential i Egentliga Finland (figur 3).

En skördenivå som ligger närmare skördepotentialen skulle bidra till att effektivisera användningen av jordbruksmark. En totalskörd i nivå med den nuvarande skulle kunna produceras med en mindre spannmålsareal än tidigare. Högre skördenivåer gör det möjligt att bredda produktionen utan att den totala spannmålsproduktionen förändras. Samtidigt kan en del av jordbruksmarken styras om till att producera ekosystemtjänster, och odlingen kan minskas i de områden som är mest känsliga ur miljösynpunkt.

¹ De minsta skördearealerna omfattar bland annat matpotatis, färskpotatis, färsksäd och grönfodersäd

Figur 3. Veteproduktion och vetets skördepotential landskapsvis i genomsnitt åren 2023 och 2024 (Källa: Naturresursinstitutet, REINU econs egna beräkningar)

Inom primärproduktionen i **Egentliga Finland** finns det potential att reagera på förändringar i livsmedelskedjan fram till år 2035. De viktigaste möjligheterna till förändring hänger samman med hur jordbruksmarken används. Åkeranvändningen kan effektiviseras genom att höja skördenivåerna. När skördenivåerna stiger kan spannmålsareal flyttas över till exempelvis produktion av ekosystemtjänster eller till andra produktionsväxter. En del av jordbruksmarken kan också tas helt bort från jordbruksproduktion. Detta gör det möjligt att minska odlingen i de produktionsområden som är mest känsliga ur miljösynpunkt, att bredda odlingen och att öka växtföljderna. Råvaruproduktionen kan samtidigt anpassas så att den svarar mot nya försörjningskedjor som utgår från efterfrågan.

Livsmedelsindustrin

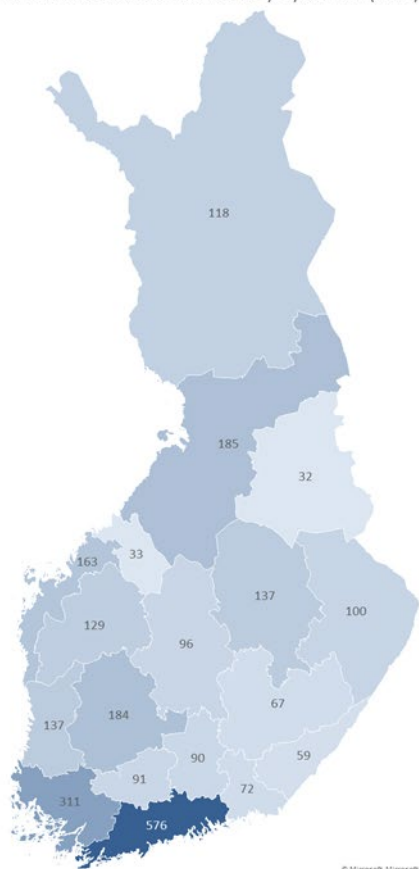
I Egentliga Finland finns 12 procent av alla verksamhetsställen för företag i Finland som hör till branschklassen tillverkning av livsmedel². Andelen är den näst största bland landskapen. Flest verksamhetsställen för företag inom livsmedelsbranschen finns i Nyland (figur 4). År 2023 fanns det totalt 2 580 verksamhetsställen för företag inom livsmedelsbranschen i Finland. Av dessa fanns 311 verksamhetsställen i Egentliga Finland.

Livsmedelsföretagen i Finland är relativt små mätt i omsättning. Av de livsmedelsföretag som har angett Egentliga Finland som sitt huvudsakliga verksamhetsställe är de största HK Foods Oyj, Raisio Oyj samt Naapurin maalaishuone. HK Foods är trots de strukturuomvandlingar som genomförts ett av Finlands största företag inom livsmedelsbranschen. Företagets omsättning överskred en miljard euro år 2024.

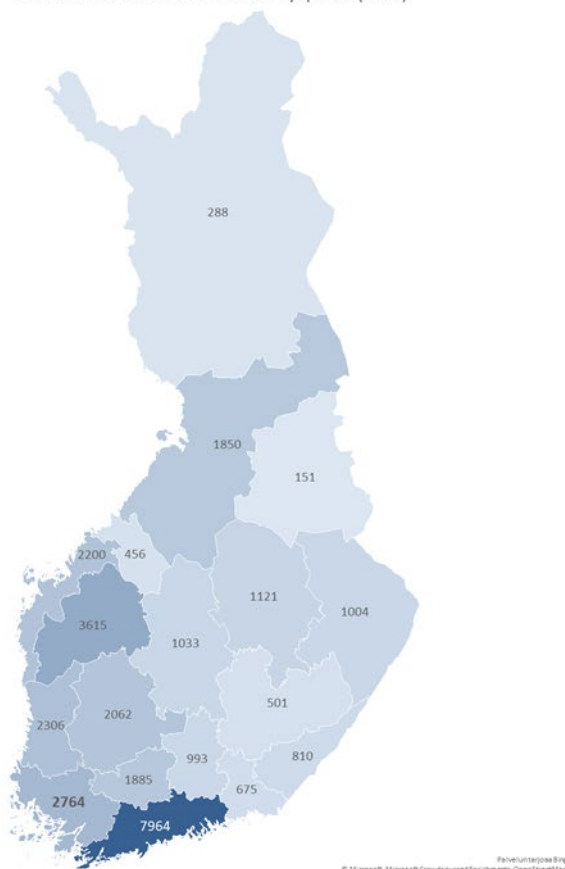
² TOL10 Tillverkning av livsmedel

Raisio Oyj:s omsättning uppgår till knappt 230 miljoner euro och Naapurin maalaishuoneeseen till knappt 100 miljoner euro.

TOL10 Elintarvikkeiden valmistus - yritysten lkm (2023)

TOL10- elintarvikkeiden valmistus - työpaikat (2023)

Figur 4. Placeringen av verksamhetsställen för företag och arbetsplatser inom livsmedelsindustrin i Finland 2023 (Källa: Statistikcentralen)

Egentliga Finland står för 7,8 procent av Finlands arbetsplatser inom tillverkning av livsmedel. Det är den tredje största andelen bland landskapen efter Nyland och Södra Österbotten. I genomsnitt finns det 8,9 anställda vid ett verksamhetsställe som tillverkar livsmedel i Egentliga Finland³.

De livsmedelsföretag som är verksamma i Egentliga Finland står för knappt nio procent av omsättningen för motsvarande verksamhetsställen i hela Finland. Även mätt i omsättning är Egentliga Finland den tredje viktigaste regionen efter Nyland och Södra Österbotten.

Livsmedelsförädlingen i Finland har koncentrerats till västra Finland och Nyland. En relativt stor andel av livsmedelsindustrins verksamhetsställen och arbetsplatser finns i denna zon. Primärproduktionen och förädlingen är geografiskt koncentrerade nära varandra. Att råvaruflödena från jordbruksproduktionen koncentreras styr också investeringarna inom förädlingsindustrin.

Dagligvaruhandeln, offentlig upphandling och restaurangbranschen

Livsmedelskedjans konsumentförsäljning och de distributionskedjor som betjänar den fungerar i Finland på den nationella marknaden. Dagligvaruhandeln är sammantaget den viktigaste

³ Företagens struktur- och bokslutsstatistik. Statistikcentralen.

distributionskanalen för livsmedel. I den inhemska livsmedelskedjan fungerar centralhandlarnas inköpskedjor också som partihandel. Den specialiserade partihandels betydelse för dagligvaruhandeln i Finland är begränsad. Partihandeln har en central roll i inköpskedjorna för restauranger och måltidstjänster samt i offentliga upphandlingar⁴.

Av dagligvaruhandelns livsmedelsförsäljning i Finland utgörs drygt hälften av mjölprodukter, kött samt spannmålsprodukter och bröd (figur 5). Inga strukturella förändringar har skett i relationerna mellan dessa huvudklasser under innevarande årtionde⁵.

Den största strukturella förändringen under innevarande decennium har varit att försäljningen av färdigmat och färdigrätter har ökat. År 2024 uppgick försäljningen av färdigmat till nästan tio procent av dagligvaruhandelns totala livsmedelsförsäljning.

Figur 5. Fördelningen av dagligvaruhandelns livsmedelsförsäljning 2024 (Källa: Päivittäistavara kauppa ry, REINU econ)

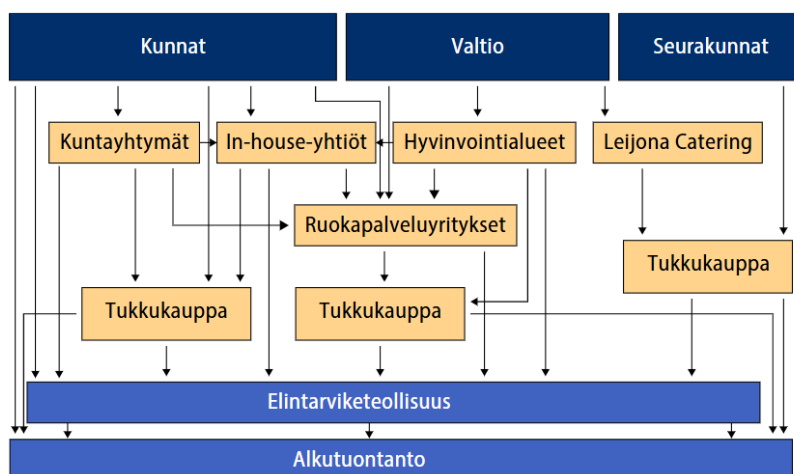
Offentliga livsmedelsupphandlingar görs i Finland av kommunerna, staten och församlingarna (figur 6). Deras andel av marknaden för livsmedel och måltidstjänster uppgår till drygt fyra procent av det sammanlagda marknadsvärdet. Statens roll som genomförare av offentliga upphandlingar ökade betydligt i och med att välfärdsområdena bildades. Samtidigt överfördes de offentliga livsmedelsupphandlingarna som anknyter till social- och hälsovårdstjänster från kommunerna till att finansieras av staten.

Till följd av den offentliga sektorns strukturomvandlingar ökar livsmedelsupphandlingarnas storlek och omfattning. Detta leder till att upphandlingarna i allt högre grad än tidigare görs som helhetsupphandlingar. Den ökade storleken på upphandlingarna leder till att det krävs större och mer heltäckande resurser av olika aktörer för att kunna svara på dem. I praktiken innebär detta att

⁴ se t.ex. Karikallio och Arovuori 2025.

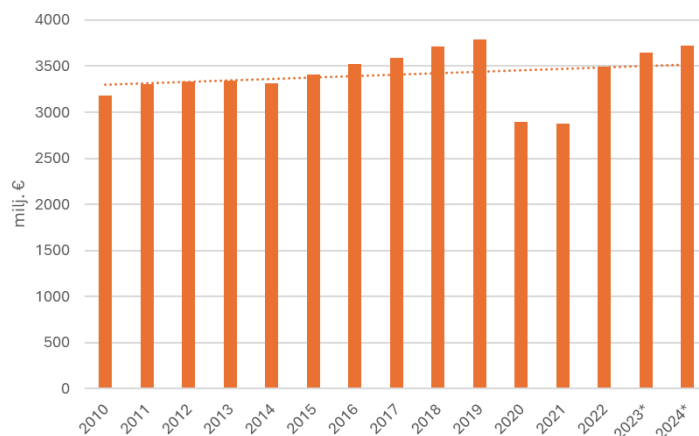
⁵ <https://www.pt.fi/aineistot/>

upphandlingarna koncentreras till partihandeln eller till aktörer som arbetar enligt en partihandelsmodell. Direkta upphandlingar från enskilda företag inom livsmedelsindustrin eller från primärproduktionen minskar.

Figur 6. Inköpskedjor för offentliga livsmedelsupphandlingar (Källa: Karikallio och Arovuori 2024)

Restaurangefterfrågans relativa andel i livsmedelskedjan har ökat. Den kraftiga ökningen av efterfrågan som pågått i ett decennium bröts av coronapandemin 2020–2022 och dess restriktioner samt förändringar i konsumtionsbeteendet. Ökningen har återvänt till den tillväxtbana som gällde under det senaste decenniet, men mätt som privata konsumtionsutgifter för måltidstjänster var efterfrågan år 2024 fortfarande lägre än 2019 (figur 7).

Figur 7. Privata konsumtionsutgifter för måltidstjänster (exkl. alkohol) (Källa: Statistikcentralen, REINU econs egna beräkningar)

Livsmedlen når konsumenterna främst via dagligvaruhandeln i Finland. Cirka 80 procent av livsmedlen säljs inom dagligvaruhandeln. Måltidstjänsterna står för cirka 20 procent av den privata totalkonsumtionen på livsmedelsmarknaden. Centralhandlarna utgör de viktigaste inköpskedjorna i livsmedelskedjan. Den fristående partihandeln betydelse är liten inom dagligvaruhandeln. De offentliga upphandlingarna står för cirka fyra procent av penningflödet i den inhemska livsmedelskedjan som helhet. Till följd av strukturomvandlingarna inom den offentliga sektorn har

upphandlingarna blivit större. Den ökade storleken på upphandlingarna leder till att det krävs större och mer heltäckande resurser av olika aktörer för att kunna svara på dem.

Verksamhetsmiljön och förändringar i den

Egentliga Finlands livsmedelskedja fungerar inte frikopplat från förändringarna i verksamhetsmiljön. Förändringen är omfattande och livsmedelskedjan måste hela tiden anpassa sig till den. Trots förändringarna i verksamhetsmiljön fortsätter utvecklingen av jordbrukets yttre strukturuomvandling i linje med trenden. Med yttre strukturuomvandling avses till exempel att antalet gårdar minskar, att antalet sysselsatta inom jordbruket minskar, att gårdarnas genomsnittliga storlek ökar samt att en allt större andel av produktionen produceras av ett relativt mindre antal gårdar.

De marknadsförändringar som jordbruket möter påverkar i första hand jordbrukets inre strukturuomvandling. Med inre strukturuomvandling avses att gårdar som upphör med husdjursproduktion övergår till att i huvudsak ägna sig åt växtproduktion, eller att man går från spannmålsproduktion till produktion av specialgrödor.

Som en följd av strukturuomvandlingen förändras råvaruförsörjningskedjorna. Förändringen har en direkt inverkan på förädlingsindustrins strukturer och investeringar. Förändringar i råvaruförsörjningskedjan styr var industrin investerar, vad investeringarna inriktas på och i vilken skala de görs. Samtidigt styr investeringarna i förädlingsindustrin utvecklingen av råvarukedjorna.

Under de senaste 15 åren har det finländska jordbruket mött både yttre och inre chocker. Till de yttre chockerna hör till exempel motsanktionerna som Ryssland införde 2014 mot livsmedel producerade i Europeiska unionen. Som en följd av sanktionerna behövde tre fjärdedelar av exporten av finländska mejeriprodukter styras om till nya marknader. Andra yttre chocker har varit coronapandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina samt marknadseffekterna som dessa har medfört. Jordbrukets inre chocker har i huvudsak berott på svaga skördeår, som under den gångna femtonårsperioden har inträffat tre till fyra gånger. Ett skördeår är svagt om produktionen till följd av väderförhållandena under växtsäsongen blir klart lägre än långtidsmedelvärdet.

De inre och yttre chocker som jordbruket har mött har inte rubbat takten i jordbrukets yttre strukturuomvandling. Chockernas effekter dämpas av jordbrukspolitikens åtgärder som har en starkt bevarande karaktär. Arealbaserade direktstöd skapar ett incitament att hålla jordbruksmarken i produktion även när marknadsläget är svagt. Samtidigt ger jordbrukspolitikens åtgärder incitament att fortsätta i situationer där produktionen skulle ha lagts ner utan stöden.

Strukturuomvandlingen inom jordbruket har en självförstärkande spiral. Gårdar som är ekonomiskt lönsamma och har gjort investeringar i rätt tid klarar sig också framöver bättre. Samtidigt behövs inte alla produktionsresurser inom jordbrukssektorn till följd av jordbrukets produktivitetsökning och effektivare resursanvändning. Den nuvarande totalproduktionen kan i fortsättningen produceras med en mindre mängd produktionsresurser än i dag.

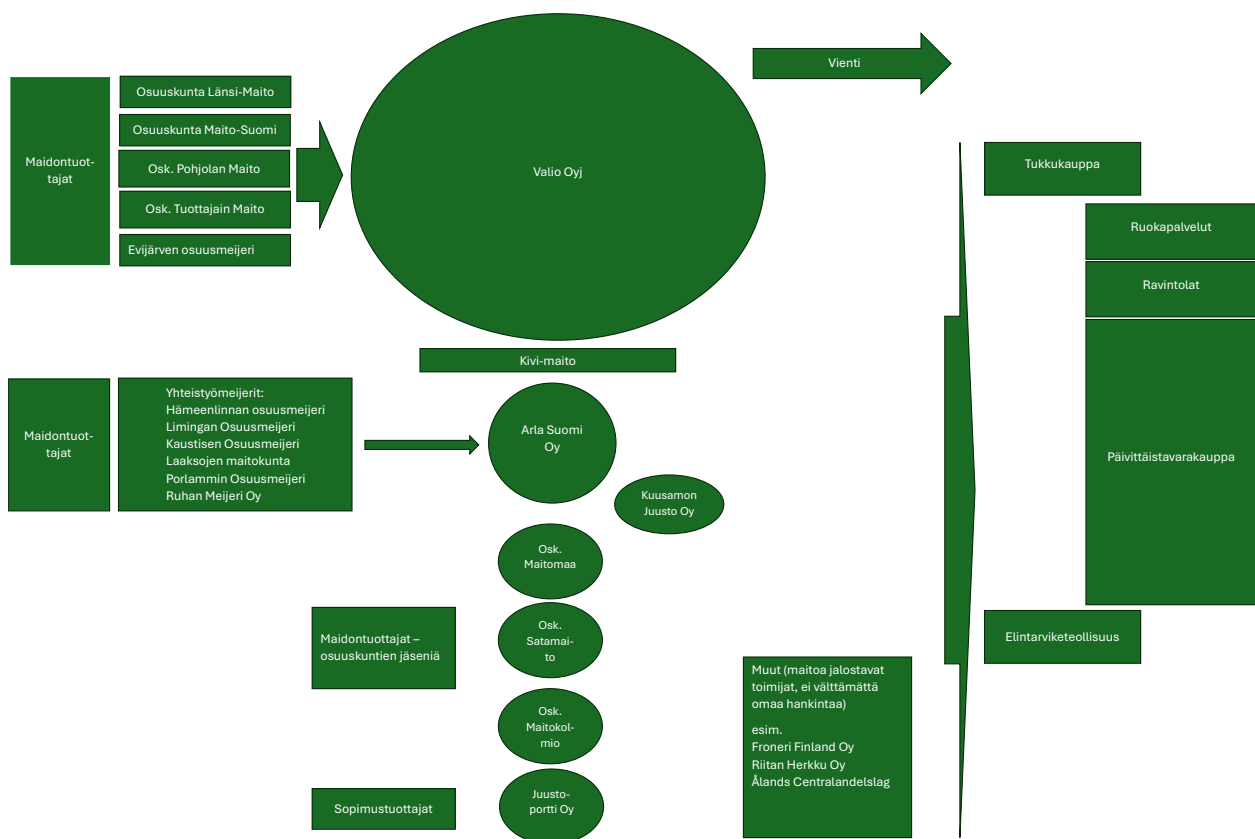
Förutom inom jordbruket har strukturuomvandlingen också varit kraftig inom livsmedelsindustrin. Antalet verksamhetsställen inom livsmedelsindustrin har minskat samtidigt som verksamhetsställets enhetsstorlek har ökat. Livsmedelstillverkningen och det mervärde som uppstår i den har flyttats mot västra Finland, trots att det fortfarande finns företag i branschen också i östra Finland.

Livsmedelskedjans lokalisering har en styrande inverkan på försörjningskedjan. Storleken på enskilda råvaruflöden från jordbruket och annan primärproduktion ökar. Detta förändrar strukturen och verksamheten i hela råvaruförsörjningskedjan. Försörjningskedjorna blir mer raka, vilket också stärker

industrins koncentration. Kontrollen av försörjningskedjan och i synnerhet den allt starkare avtalsstyrningen inom husdjursproduktionen styr jordbrukets investeringar närmare produktionsanläggningarna.

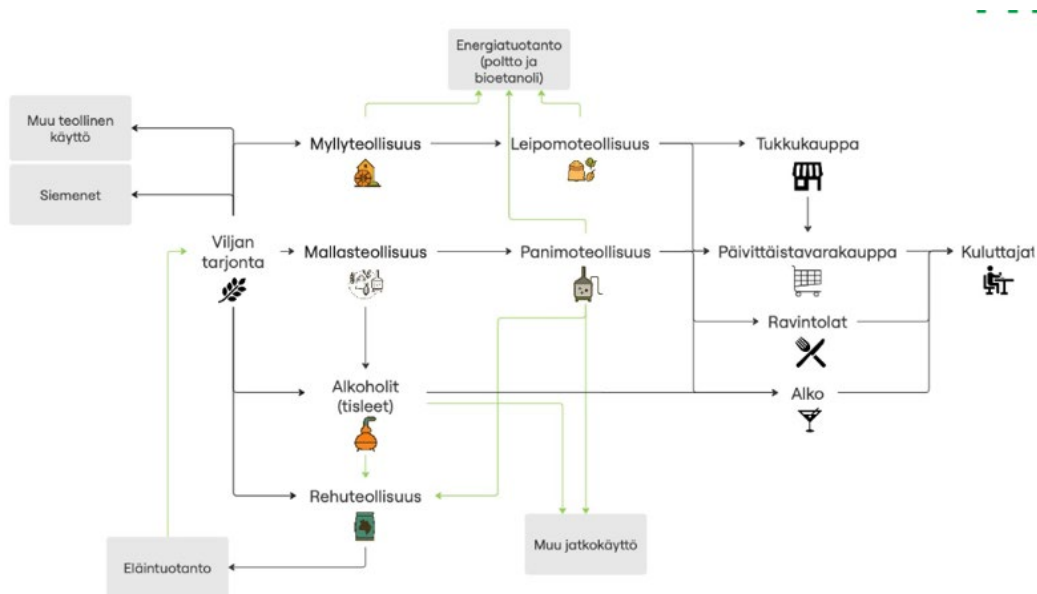
Försörjningskedjorna i den inhemska livsmedelskedjan skiljer sig från varandra. Inom mjölksektorn går cirka 80 procent av den mjölk som produceras i Finland via en producentägd försörjningskedja (figur 8). I en kedja som bygger på färska produkter är kontrollen över råvaruflödet central. Inom mjölksektorn är råvarans betydelse för att skapa mervärde i sektorn stor.

På grund av produktionens karaktär uppstår en flaskhals i kedjan som all mjölk som går till marknaden måste passera genom. En motsvarande flaskhals som beror på behovet av förädling återkommer till exempel inom sockersektorn och i broilerproduktionen.

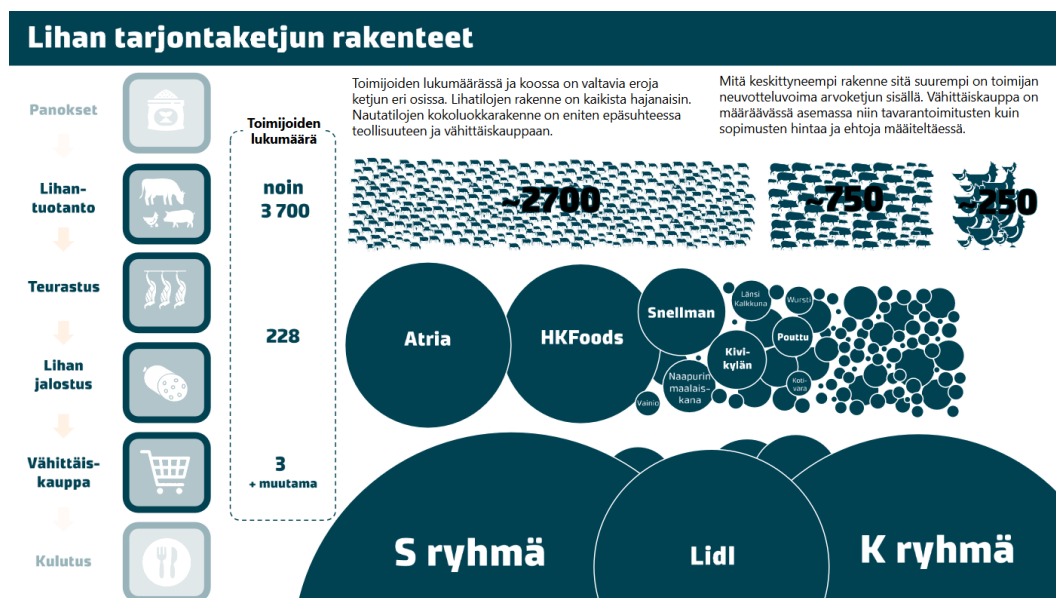
Figur 8. Beskrivning av den inhemska mjölkkedjan (Källa: Aro vuori 2025).

I spannmålens försörjningskedja är både kedjans struktur och funktionsprincip nästan den motsatta jämfört med mjölkkedjan. I spannmålens försörjningskedja finns flera olika aktörer och användningen av råvaran är fördelad mellan olika branscher (figur 9). Råvarans andel av det mervärde som skapas i försörjningskedjan är liten. Jämfört med färska produkter är spannmål lättare att lagra och transportera.

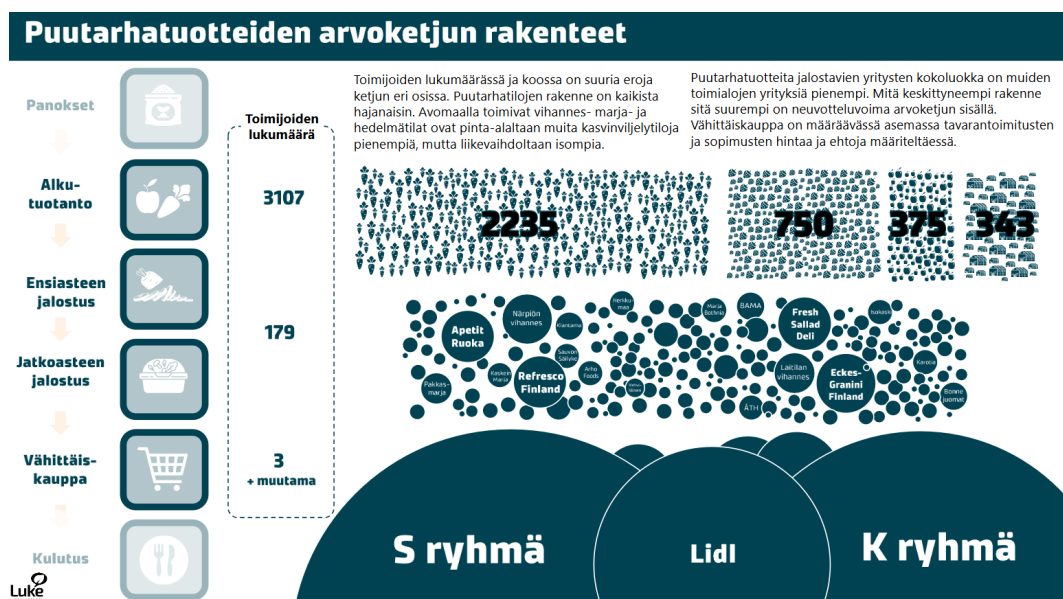
Figur 9. Beskrivning av den inhemska spannmålskedjan (Källa: Yli-Liipola m.fl. 2025).

Även köttets försörjningskedja bygger på att råvaruflödet kan styras och kontrolleras. Slakterierna fungerar som en flaskhals. Slakten i Finland är i praktiken koncentrerad till tre företag. Att kunna styra försörjningskedjan förutsätter att djuren från primärproduktionen slaktas i enlighet med produktionscyklerna. Samtidigt uppstår en egen intern råvarumarknad inom köttkedjan där företag som förädlar kött köper råvara från slakterierna (figur 10).

Figur 10. Strukturen i försörjningskedjan för inhemskt kött (Källa: Jansik 2025).

Försörjningskedjorna för trädgårds- och frilandsprodukter är mer mångdimensionella än övriga. Kedjornas struktur varierar i takt med produktionens karaktär. Inom kedjan har producenterna bildat olika sammanslutningar genom vilka de kontrollerar en betydande del av råvaruförsörjningskedjan. Både antalet aktörer inom primärproduktionen och antalet aktörer som står för vidareförädlingen är stort i förhållande till sektorns storlek (Figur 11).

Figur 11. Struktura i den inhemska värdekedjan för trädgårdsprodukter (Källa: Jansik m.fl. 2025).

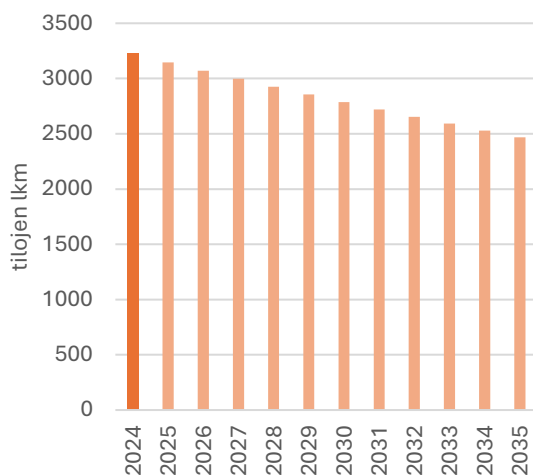
Egentliga Finlands livsmedelskedja måste under de kommande tio åren anpassa sig till osäkerheten i omvärlden. Till följd av klimatförändringen förändras förutsättningarna för primärproduktionen, framför allt genom att väderriskerna ökar. Växstsäsongens förhållanden varierar mer än i dag. Förändringen i förhållandena gör att skördenivåerna svänger både mellan och inom växstsäsongerna. De regionala skillnaderna i produktionen ökar. Den växande osäkerheten i produktionen syns också i producentpriserna. Prisförändringarna förmedlas till Finland via världsmarknadspriserna. Prisnivån bestäms utifrån den inhemska balansen mellan utbud och efterfrågan. Variationerna i marknadspriserna ökar både mellan olika skördeår och inom enskilda skördeår. Variationerna syns särskilt tydligt i producentpriserna på spannmål och oljeväxter.

Strukturutvecklingen inom jordbruket har också regionala konsekvenser. När enheterna inom husdjursproduktionen blir större och produktionen koncentreras, framträder olika biosäkerhetsrisker tydligare. Detta innebär att avståndet mellan olika produktionsenheter måste vara tillräckligt stort. I takt med att företagsverksamheten inom jordbruket utvecklas minskar både antalet producenter och antalet produktionsenheter. Husdjursproduktionen koncentreras till producenter som har flera produktionsenheter i olika områden. Placeringen av produktionen och investeringarna styrs genom avtalsstyrning. Detta centraliserar råvaruflödena områdesvis. Till följd av utvecklingen kommer investeringar framöver att göras i större utsträckning i sådana områden där det ännu inte finns stora produktionsenheter.

Scenarier

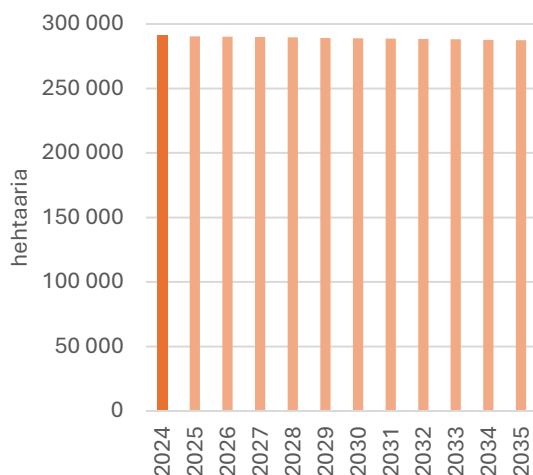
I utredningen skapades scenarier för utvecklingen av jordbruket i Egentliga Finland med avseende på utvalda produktionsinriktningar och odlingsväxter. Scenarierna bygger på antagandet att den utveckling som pågått sedan år 2010 i fråga om antalet gårdar, användningen av jordbruksmark och produktionen fortsätter fram till år 2035 enligt trenden. Basuppgiften för scenariot är statistiken för år 2024. Som statistikkälla används Naturresursinstitutets statistik. Scenarier kan utnyttjas för att analysera livsmedelskedjans framtid, framför allt ur perspektivet på råvaruförsörjningskedjan och de förändringar som sker i den.

Jordbruk

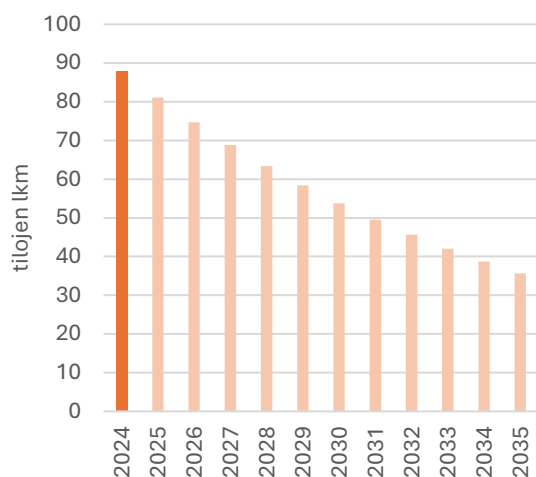
Figur 12. Scenario – antal växtproduktionsgårdar i Egentliga Finland

Enligt strukturomvandlingsscenariot finns det sammanlagt 2 468 gårdar i Egentliga Finland med spannmålsodling eller annan växtodling som huvudsaklig produktionsinriktning år 2035. Gårdarnas produktion blir mer mångsidig eftersom den relativa andelen gårdar med annan växtodling ökar något. Knappt två tredjedelar av växtproduktionsgårdarna är till sin huvudsakliga produktionsinriktning spannmålsgårdar.

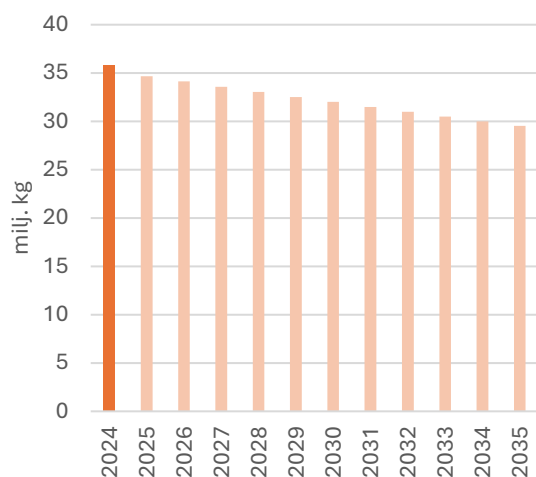

Figur 13. Scenario – jordbruksmarkens areal i Egentliga Finland

Enligt scenariot ligger jordbruksmarkens areal i Egentliga Finland i praktiken kvar på nuvarande nivå fram till år 2035. Att antalet gårdar minskar innebär att utvecklingen mot större genomsnittliga gårdsstorlekar fortsätter. Till följd av produktivitetsökningen inom växtproduktionen kan samma mängd produceras på en mindre produktionsareal än i dag. Detta innebär att det i Egentliga Finland är möjligt att flytta produktionen mellan olika grödor beroende på den efterfrågan som uppstår i råvarukedjorna.

Figur 14. Scenario – antal svingårdar i Egentliga Finland

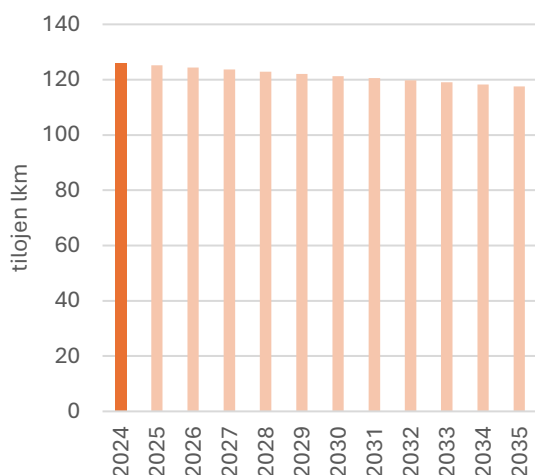

Figur 15. Scenario – produktion av griskött i Egentliga Finland

där produktion av griskött är den huvudsakliga produktionsinriktningen.

I samband med att antalet gårdar minskar sjunker också produktionen av griskött i Egentliga Finland. Produktionen av griskött styrs genom avtalsstyrning för att anpassas till den minskande efterfrågan.

Antalet svingårdar minskar snabbare än antalet spannmåls gårdar. Enligt scenariot finns det år 2035 sammanlagt 36 gårdar i Egentliga Finland

Figur 16. Scenario – antal fjäderfägårdar i Egentliga Finland⁶

Figur 17. Scenario – broilerproduktion i Egentliga Finland⁷

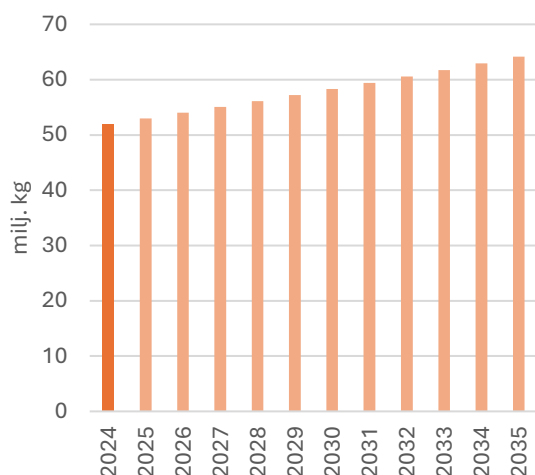
scenariot finns det år 2035 118 gårdar i landskapet där fjäderfäproduktion är den huvudsakliga produktionsinriktningen. I antalet ingår gårdar som är specialiserade på både äggproduktion och broilerproduktion.

Broilerproduktionen fortsätter att öka i takt med att efterfrågan ökar. Produktionen är starkt avtalsstyrd och produktionscykeln är snabb. Till skillnad från övriga produktionsinriktningar inom husdjursproduktionen kan produktionen anpassas till en växande efterfrågan. Enhetsstorleken i produktionen fortsätter att öka eftersom investeringarna koncentreras till de nuvarande aktörerna.

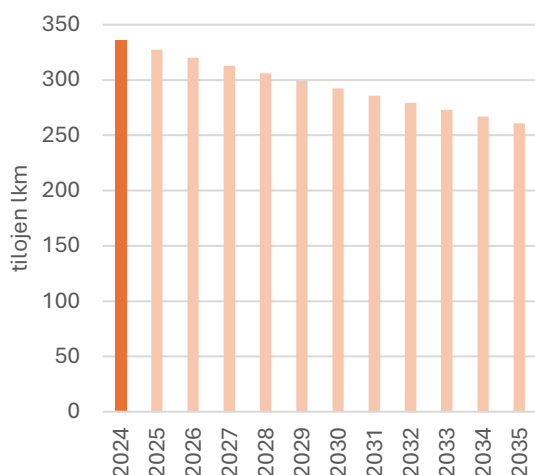
Antalet gårdar som bedriver fjäderfäuppfödning i Egentliga Finland minskar tydligt långsammare än inom de övriga granskade produktionsinriktningarna. Enligt

⁶ I antalet gårdar ingår fjäderfägårdar som bedriver både broilerproduktion och äggproduktion.

⁷ Scenariot bygger på antagandet att 20 procent av Finlands broilerproduktion finns i Egentliga Finland.

Figur 18. Scenario – äggproduktion i Egentliga Finland⁸

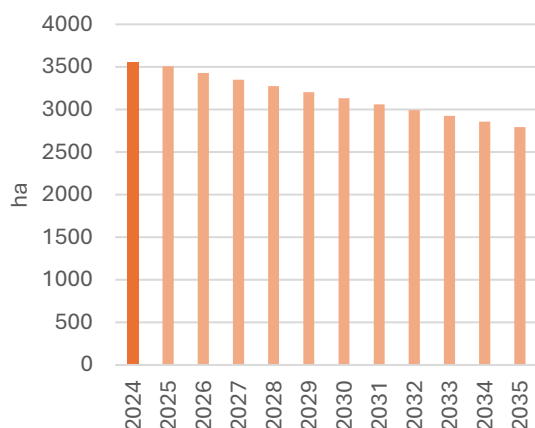
Figur 19. Scenario – antal gårdar som bedriver grönsaksproduktion i Egentliga Finland

Produktionsökningen har svarat mot efterfrågan på exportmarknaderna. Den relativa ökningen i den inhemska efterfrågan är långsammare än produktionstillväxten. Ökad export är nödvändig för att det ska finnas efterfrågan på den produktion som scenariot förutsätter.

Antalet grönsaksgårdar fortsätter att minska. Som en följd av det minskade antalet förändras användningen av den åkermark som används för grönsaksproduktion. En del av gårdarna som upphör med grönsaksproduktion fortsätter att odla tröskbara grödor. Samtidigt övergår en del av åkrarna på de gårdar som lägger ned till växtodlingsgårdar.

Även tillväxttrenden inom äggproduktionen fortsätter. Egentliga Finlands andel av hela landets äggproduktion är betydande.

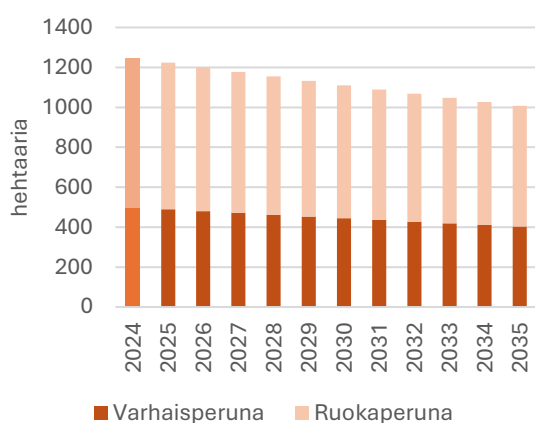
⁸ Scenariot bygger på antagandet att 65 procent av den inhemska äggproduktionen produceras i Egentliga Finland.

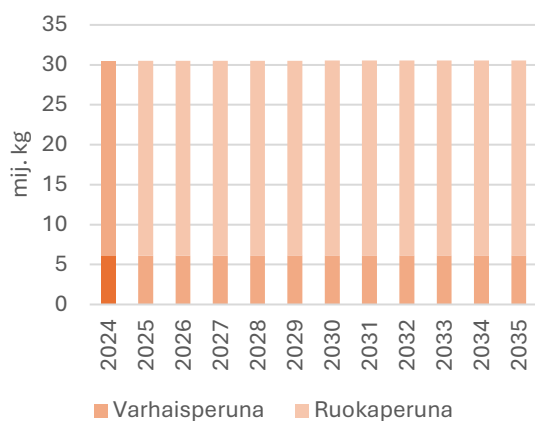
Figur 20. Scenario – areal för grönsaksproduktion i Egentliga Finland

grönsaker till odling av tröskbara grödor. I relation till Egentliga Finlands totala åkerareal är förändringarna små.

Produktionsarealen för matpotatis minskar måttligt. Åkerareal övergår till produktion av andra produktionsväxter. I relation till den totala åkerarealen är förändringarna marginella.

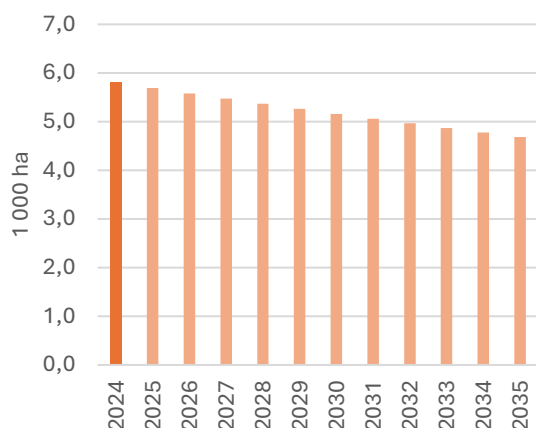
Figur 21. Scenario – areal för matpotatis i Egentliga Finland

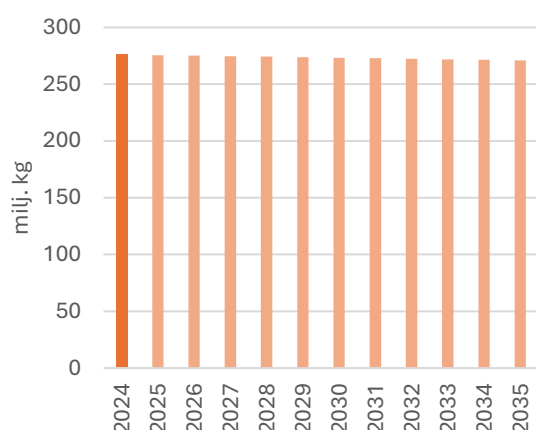
Figur 22. Scenario – produktion av matpotatis i Egentliga Finland

Enligt scenariot påverkar minskningen av produktionsarealen inte produktionen av matpotatis. Produktionsnivån ligger i praktiken kvar på samma nivå som år 2024. Detta beror på en ökad produktivitet. Tack vare större hektarskördar kan man producera mer potatis per hektar än tidigare.

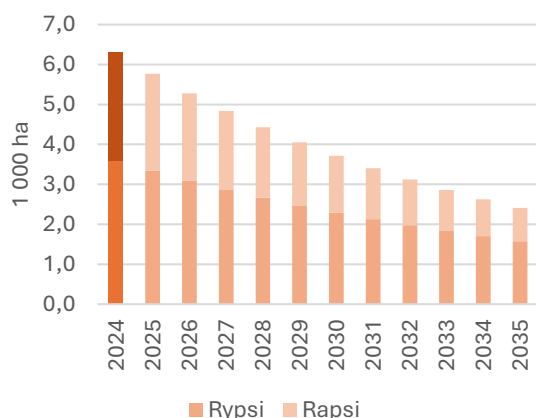
Åkerarealen för grönsaksproduktion minskar. Inom jordbruket övergår frilandsodling av

Figur 23. Scenario – produktionsareal för sockerbeta i Egentliga Finland

Figur 24. Scenario – produktion av sockerbeta i Egentliga Finland

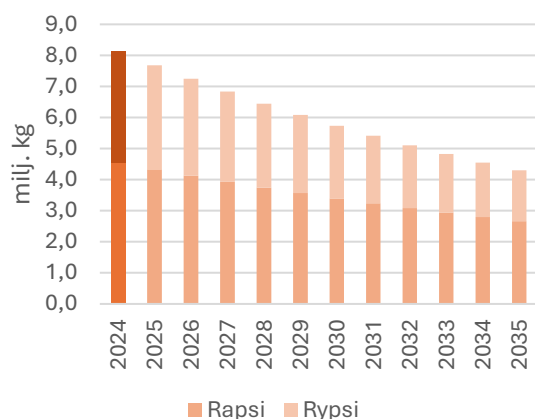
Figur 25. Scenario – produktionsareal för rybs och raps i Egentliga Finland

grödor. I relation till Egentliga Finlands totala åkerareal är förändringarna marginella.

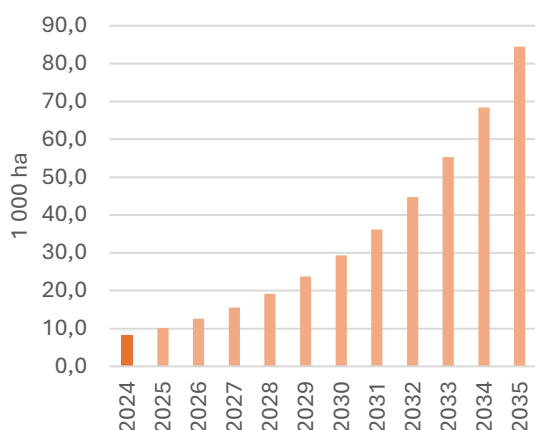
Minskningen av produktionsarealen påverkar inte nivån på produktionen av sockerbeta. När hektarskördarna ökar skördas en större sockerbetsskörd per hektar än tidigare.

Produktionsarealen för rybs och raps fortsätter att sjunka. Den relativa arealen för raps ökar när arealen för rybs minskar. Enligt scenariot halveras produktionsarealen före år 2035. Scenariots grundantagande är att 12 procent av landets rybsareal och 41 procent av rapsarealen finns i Egentliga Finland.

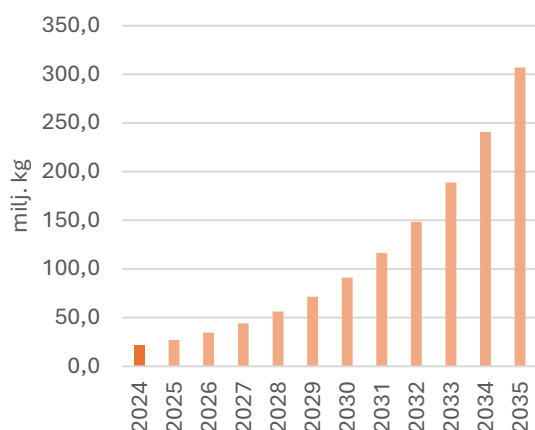
Produktionsarealen för sockerbeta minskar. En del av produktionsarealen övergår till tröskbara

Figur 26. Scenario – produktion av rybs och raps i Egentliga Finland

Figur 27. Scenario – produktionsareal för ärter i Egentliga Finland

Figur 28. Scenario – produktion av ärter i Egentliga Finland

hektarskördar räcker inte till för att bromsa den produktionsminskning som följer av minskad odlingsareal.

Den snabba ökningen av produktionsarealen för ärter ger också ett starkt genomslag i scenariot fram till år 2035. Enligt scenariot skulle ärtproduktionen öka ungefär åttafaldigt fram till år 2035. Grundantagandet för scenariot är att drygt en femtedel av landets odlingsareal för ärter i Finland finns i Egentliga Finland.

Ökningen i produktionsarealen för ärter syns också som en snabb ökning av den totala produktionen. Tillväxttakten är dock av ungefär samma storleksklass. Tillväxten beror nästan helt på att produktionsarealen ökar. Hektarsköörden för ärter väntas inte öka i någon större utsträckning.

Rapsens relativa andel av produktionen ökar. Produktionen av oljeväxter fortsätter ändå att minska. Enligt scenariot minskar den sammanlagda produktionen av rybs och raps med nästan hälften före år 2035. Utvecklingen i

Enligt de scenarier som tagits fram för de utvalda produktionsinriktningarna är förändringarna inom jordbruket i Egentliga Finland måttliga under de kommande tio åren. Sektorns utveckling kan i slutändan sammanfattas som förändringar i användningen av jordbruksmark. Användningen av jordbruksmark kan effektiveras både genom ökad produktivitet och förändringar i efterfrågan på marknaden. Den spannmålsdominerade markanvändningen i Egentliga Finland kan ändras utan betydande konsekvenser för den inhemska spannmålsmarknaden. På motsvarande sätt kan spannmålsproduktionen hållas på nuvarande nivå genom att förbättra produktiviteten. Alternativa sätt för åkeranvändning i stället för spannmålsproduktion är knutna till marknadsdriven efterfrågan på råvaror. Spannmålsproduktionen i Finland är stor i relation till marknadens sammanlagda efterfrågan. Det minskade antalet husdjur försämrar efterfrågan på foderspannmål ytterligare. Den ökade efterfrågan på spannmål som livsmedelsindustrin använder räcker inte till för att fullt ut kompensera den minskade efterfrågan på foder.

Produktionen av proteingrödor kan ökas i samma takt som deras förädlingskapacitet byggs ut. Detta kräver dock först nya investeringar i råvaruförädling. Sammantaget är det i Egentliga Finland möjligt att möta den ökande efterfrågan inom alla granskade produktionsinriktningar. Om ökningen i ärtproduktionen fortsätter i nuvarande takt skulle utbudet på marknaden överskrida efterfrågan. Flaskhalsen för ökad efterfrågan är bristen på förädlingskapacitet. Inom vissa produktionsinriktningar behöver produktionen anpassas till den sjunkande efterfrågan. För Egentliga Finland är svinköttsproduktionen den viktigaste produktionen som behöver anpassas till den sjunkande efterfrågan.

Efterfrågan

Efterfrågan som de olika försörjningskedjorna möter har granskats utifrån Naturresursinstitutets Näringsbalans⁹. Enligt de scenarier som tagits fram utifrån Näringsbalansen minskar konsumtionen av griskött och flytande mjölkprodukter i Finland före år 2035 (tabell 1). För mjölkprodukter betonas en ökad konsumtion av fett och protein. Produktionen av fjäderfäkött och ägg anpassas till den ökande konsumtionen. Konsumtionen av socker ökar måttligt.

Tabell 1. Scenario – konsumtionsscenario för utvalda¹⁰ livsmedel fram till år 2035 (index 2024 = 100)

Huvudgrupp	Index 2024=100	Index 2035
Socker	100	107
Griskött	100	86
Fjäderfäkött	100	157
Ägg	100	121
Lättmjölk	100	80
Ost	100	134

Utvecklingen i efterfrågan kan också granskas utifrån privata konsumtionsutgifter för livsmedel. Enligt nationalräkenskapernas¹¹ huvudgrupper. Enligt scenarier som bygger på den faktiska utvecklingen ökar de privata konsumtionsutgifterna för livsmedel och alkoholfria drycker måttligt. Däremot minskar konsumtionsutgifterna för flytande mjölkprodukter, socker och spannmålsprodukter. Nivån på

⁹ <https://www.luke.fi/sv/statistik/naringsbalans-statistiken-har-lagt-ner>

¹⁰ Produktgrupper som är centrala för utredningen och för vilka statistikuppgifter finns tillgängliga.

¹¹ <https://stat.fi/sv/statistik/vtp>

konsumtionsutgifterna för kött och för växter som klassificeras som knölväxter ligger kvar på basårets nivå år 2024. Konsumtionsutgifterna för vegetabiliska oljor, ägg och ost ökar (tabell 2).

Tabell 2. Scenario – utvecklingen av privata konsumtionsutgifter för utvalda livsmedel fram till år 2035 (index 2024 = 100)

Huvudgrupp	Index 2024 = 100	Index 2035
01 Livsmedel och alkoholfria drycker	100	111
01.1.1.1 Spannmål (LI)	100	90
01.1.2.2 Kött, färskt, kylt eller fryst (LI)	100	99
01.1.4.1 Rå- och helmjök (LI)	100	68
01.1.4.5 Ost (LI)	100	106
01.1.4.8 Ägg (LI)	100	119
01.1.5.1 Vegetabiliska oljor (LI)	100	171
01.1.7.5 Knölväxter, matbananer och kokbananer, färska eller kylda (LI)	100	100
01.1.8.1 Rör- och betsocker (LI)	100	81

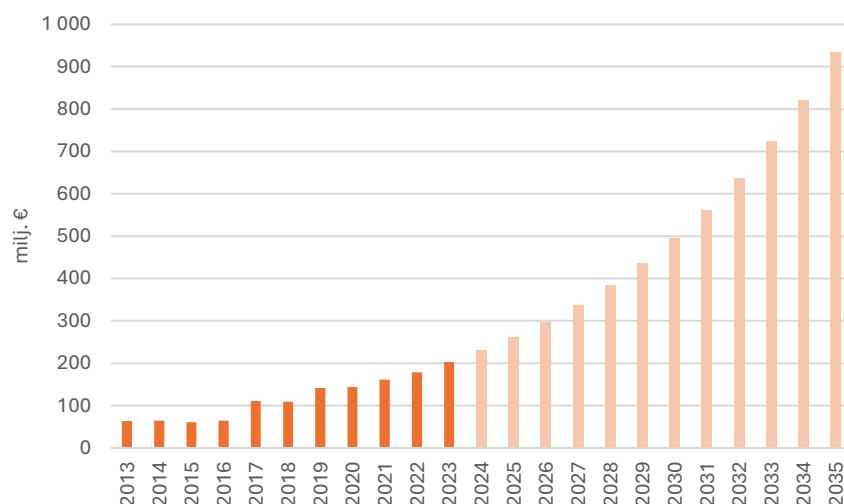
Inom strukturen för efterfrågan sker förändringar som påverkar värdebildningen och hur det fördelas i livsmedelskedjan. En viktig utvecklingstrend med tanke på värdebildningen är den kraftiga ökningen av efterfrågan på färdigmat. I färdigrätter minskar råvarans andel av värdebildningen. Samtidigt ökar andelen förädling och i synnerhet tjänster.

På så sätt skapar hela kedjan mer värde. Utvecklingsmöjligheterna kan beskrivas genom att granska produktionsstatistiken¹² för livsmedelsindustrin. Där ser man hur försäljningsvärdet för växtbaserade färdigrätter har utvecklats och vilket scenario denna trend pekar mot fram till år 2035.

Från år 2013 till 2024 tredubblades försäljningsvärdet för växtbaserade färdigrätter inom livsmedelsindustrin. Om den faktiska utvecklingen fortsätter fram till år 2035 skulle försäljningen av enbart denna enskilda produktgrupp nästan femdubblas.

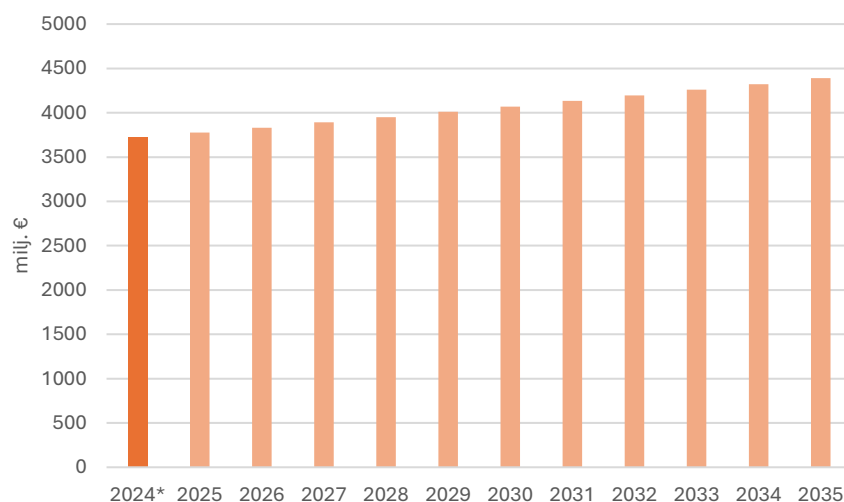
Att identifiera det mervärde som livsmedelskedjan producerar kräver analys och uppföljning av kedjans interna strukturer. Därefter måste livsmedelsindustrin kunna svara på förändringarna som sker i efterfrågans struktur genom investeringar och produktutveckling.

¹² <https://stat.fi/sv/statistik/tti>

Figur 29. Scenario – livsmedelsindustrins försäljningsvärde för växtbaserade färdigrätter i Finland

Utöver färdigrätter fortsätter också efterfrågan på restaurang- och måltidstjänster att öka. Efterfrågan på restaurang- och måltidstjänster sjönk i samband med coronapandemin. Därefter har utvecklingstakten dock återgått till den nivå som rådde före pandemin (figur 30).

Figur 30. Scenario – utvecklingen av privata konsumtionsutgifter för måltidstjänster i Finland

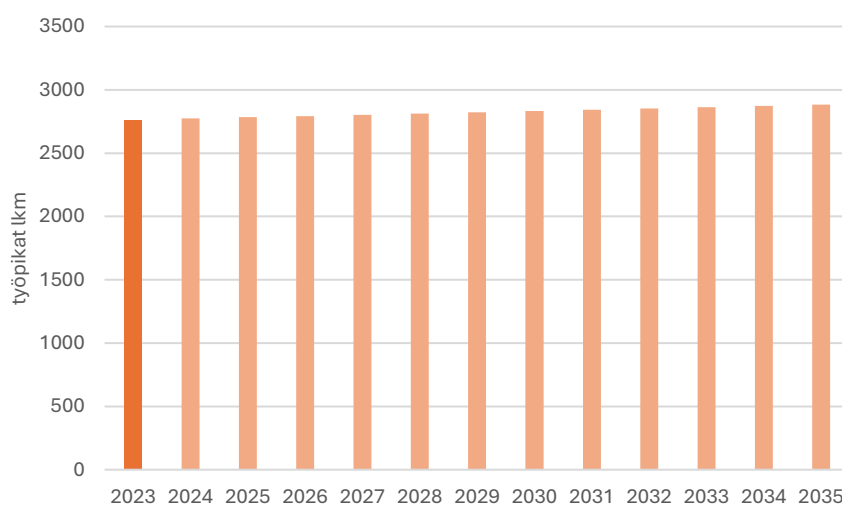
Förändringarna i efterfrågan sker huvudsakligen inom ramen för den nuvarande strukturen för efterfrågan. I livsmedelskedjan som helhet sker inga betydande strukturella förändringar i efterfrågan på livsmedel före år 2035. Mejeriprodukter, kött och spannmål samt produkter som förädlats av dessa utgör också i fortsättningen grunden för konsumtionsefterfrågan. Inom strukturen sker ändå förändringar som aktörerna i kedjan både måste kunna reagera på och tjänar på att reagera på. Under en tioårsperiod sker förändringarna i livsmedelskedjan i måttlig takt, vilket gör det möjligt att bygga upp råvaruförsörjningskedjor i kölvattnet av investeringar som görs för att stärka förädlingskapaciteten.

Förändringen i efterfrågans struktur skapar tillväxtpotential på marknaden. En betydande identifierad tillväxtmöjlighet är ökningen i efterfrågan på färdigmat och färdigrätter. Förädlingsvärdet för färdigmat är högre än för råvaror. Samtidigt flyttas en relativt större del av värdebildningen från råvaror till förädling och tjänster.

Måltidstjänsternas relativa andel av livsmedelskonsumtionen ökar. Efterfrågan på olika mat- och måltidstjänster fortsätter att öka i jämn takt. Som en följd av coronapandemin fortsätter tillväxten från en lägre nivå än under det senaste decenniet. Ökningen i efterfrågan på färdigrätter och måltidstjänster förändrar sammantaget relationen mellan råvaruförsörjningskedjorna och konsumtionsefterfrågan. Besluten om vilka råvaror som når konsumtionen och i vilka proportioner flyttas i större utsträckning från konsumenten till tjänsteleverantörerna. Detta påverkar både den privata konsumtionen och de offentliga måltidstjänsterna.

Arbetsplatser och kompetens

Enligt scenariot som bygger på den faktiska utvecklingen ökar antalet arbetsplatser i företag som förädlar livsmedel i Egentliga Finland under de kommande tio åren (Figur 31). Den relativa betydelsen av livsmedelsförädlingen förblir på nuvarande nivå.

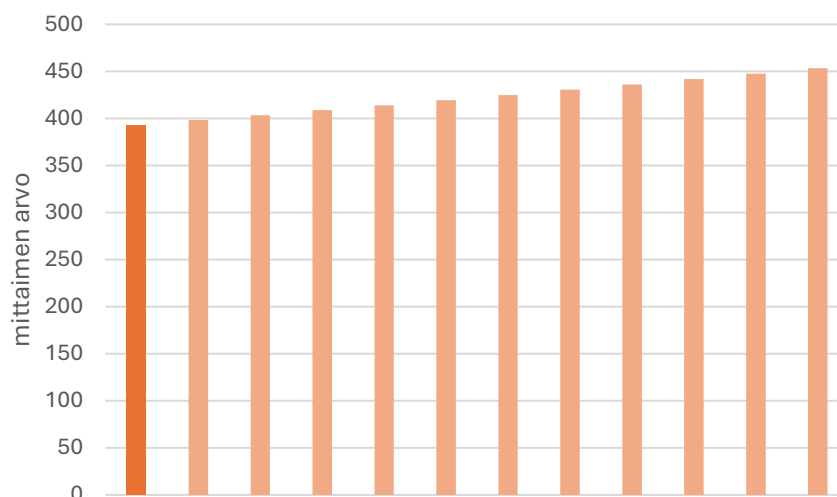

Figur 31. Scenario – antalet arbetsplatser inom livsmedelsindustrin i Egentliga Finland

Andelen personer i Egentliga Finland som har avlagt en examen efter grundstadiet är något större än genomsnittet i Finland. Sammantaget är utbildningsnivån i Egentliga Finland relativt sett högre än genomsnittet i landet. Endast den relativa andelen av befolkningen med examen på forskarutbildningsnivå är lägre än genomsnittet¹³. Enligt Statistikcentralens utbildningsnivåmätare har utbildningsnivån i Egentliga Finland stigit. Ökningen har dock avtagit under innevarande decennium.

Enligt scenariot som bygger på den faktiska utvecklingen kommer befolkningens relativa utbildningsnivå i Egentliga Finland att öka. Den genomsnittliga längden på den högsta utbildningen ökar (figur 32). Utifrån scenariot finns det under den kommande tioårsperioden tillgång till utbildad arbetskraft i Egentliga Finland för arbetsplatser inom livsmedelskedjan.

¹³ <https://stat.fi/sv/statistik/vkour>

Figur 32. Scenario – befolkningen enligt utbildningsnivåmätaren för 20 år fyllda¹⁴

Den livsmedelsförädlade industrin har en stark relativ ställning i Egentliga Finland. Antalet verksamhetsställen och arbetsplatser inom livsmedelsindustrin har hållits på en stabil nivå. Både primärproduktionen och förädlingen är koncentrerade till västra Finland. Att primärproduktionen och dess råvaruflöden koncentreras styr också industrins investeringar. Antalet arbetsplatser inom livsmedelsindustrin förblir stabilt i Egentliga Finland. Samtidigt ökar mängden utbildad arbetskraft i landskapet, men ökningen är långsammare än tidigare.

Sammanfattning

Enligt de scenarier som tagits fram för de utvalda produktionsinriktningarna är förändringarna inom jordbruket i Egentliga Finland måttliga under de kommande tio åren. Sektorns utveckling kan i slutändan sammanfattas som förändringar i användningen av jordbruksmark. Användningen av jordbruksmark kan effektiveras både till följd av ökad produktivitet och förändringar i efterfrågan på marknaden.

Livsmedelsförädlingen i Finland har koncentrerats till västra Finland och Nyland. En relativt stor andel av livsmedelsindustrins verksamhetsställen och arbetsplatser finns i denna zon. Primärproduktionen och förädlingen är geografiskt koncentrerade nära varandra. Att råvaruflödena från jordbruksproduktionen koncentreras styr också investeringarna inom förädlingsindustrin.

Livsmedlen når konsumenterna främst via dagligvaruhandeln i Finland. Cirka 80 procent av livsmedlen säljs inom dagligvaruhandeln. Måltidstjänsterna står för cirka 20 procent av den privata totalkonsumtionen på livsmedelsmarknaden. Centralhandlarna utgör de viktigaste inköpskedjorna i livsmedelskedjan. Den fristående partihandelns betydelse är liten inom dagligvaruhandeln. De offentliga upphandlingarna står för cirka fyra procent av penningflödet i den inhemska livsmedelskedjan som helhet. Till följd av strukturuomvandlingarna inom den offentliga sektorn har upphandlingarna blivit större och mer heltäckande. Den ökade storleken på upphandlingarna leder till att det krävs större och mer heltäckande resurser av olika aktörer för att svara på dem.

¹⁴ Mätaren beskriver den genomsnittliga längden på den högsta utbildning som avlagts efter grundstadiet, räknat per person.

Förändringarna i efterfrågan sker huvudsakligen inom ramen för den nuvarande strukturen för efterfrågan. I livsmedelskedjan som helhet sker inga betydande strukturella förändringar i efterfrågan på livsmedel före år 2035. Mejeriprodukter, kött och spannmål samt produkter som förädlats av dessa utgör också i fortsättningen grunden för konsumtionsefterfrågan. Inom strukturen sker ändå förändringar som aktörerna i kedjan både måste kunna reagera på och tjäna på att reagera på. Under en tioårsperiod sker förändringarna i livsmedelskedjan i måttlig takt, vilket gör det möjligt att bygga upp råvaruförsörjningskedjor i kölvattnet av investeringar som görs för att stärka förädlingskapaciteten.

Diskussion

Egentliga Finlands livsmedelskedja måste under de kommande tio åren anpassa sig till osäkerheten i omvärlden. Till följd av klimatförändringen förändras förutsättningarna för primärproduktionen till följd av att väderriskerna ökar. Växtsäsongens förhållanden varierar mer än i dag. Förändringen i förhållandena gör att skördenivåerna svänger både mellan och inom växtsäsongerna, vilket också ökar de regionala skillnaderna i produktionen. Den växande osäkerheten i produktionen syns också i producentpriserna. Prisförändringarna förmedlas till Finland via världsmarknadspriserna. Prisnivån bestäms utifrån den inhemska balansen mellan utbud och efterfrågan. Variationerna i marknadspriserna ökar både mellan olika skördeår och inom enskilda skördeår. Variationerna syns särskilt tydligt i producentpriserna på spannmål och oljeväxter.

Inom primärproduktionen i Egentliga Finland finns det potential och möjligheter att reagera på förändringar i livsmedelskedjan fram till år 2035. De viktigaste möjligheterna till förändring hänger samman med hur jordbruksmarken används. Åkeranvändningen kan effektiviseras till följd av ökade skördenivåer. När skördenivåerna stiger kan spannmålsareal flyttas över till exempelvis produktion av ekosystemtjänster eller till andra produktionsväxter. En del av jordbruksmarken kan också tas helt bort från jordbruksproduktion. Detta gör det möjligt att minska odlingen i miljömässigt känsliga produktionsområden, att bredda odlingen och att öka växtföljderna. Samtidigt kan råvaruproduktionen anpassas för att svara mot nya försörjningskedjor som utgår från efterfrågan.

Den spannmålsdominerade markanvändningen i Egentliga Finland kan ändras utan betydande konsekvenser för den inhemska spannmålsmarknaden. På motsvarande sätt är det möjligt att upprätthålla spannmålsproduktionen genom åtgärder som förbättrar produktiviteten. Alternativa sätt för åkeranvändning i stället för spannmålsproduktion är knutna till marknadsdriven efterfrågan på råvaror. Spannmålsproduktionen i Finland är stor i relation till marknadens sammanlagda efterfrågan. Det minskade antalet husdjur försämrar efterfrågan på foderspannmål ytterligare. Den ökade efterfrågan på spannmål som livsmedelsindustrin använder räcker inte till för att fullt ut kompensera denna utveckling.

Produktionen av proteingrödor kan ökas i samma takt som deras förädlingskapacitet byggs ut. Detta kräver dock först nya investeringar i råvaruförädling. Sammantaget är det i Egentliga Finland möjligt att möta den ökande efterfrågan inom alla granskade produktionsinriktningar. Om ökningen i ärtproduktionen fortsätter i nuvarande takt leder det till att utbudet på marknaden överskrider efterfrågan. Flaskhalsen för ökad efterfrågan är bristen på förädlingskapacitet. Inom vissa produktionsinriktningar behöver produktionen anpassas till den sjunkande efterfrågan. För Egentliga Finland är svinköttsproduktionen den viktigaste produktionen som behöver anpassas till den sjunkande efterfrågan.

Den livsmedelsförädlade industrin har en stark relativ ställning i Egentliga Finland. Antalet verksamhetsställen och arbetsplatser inom livsmedelsindustrin har hållits på en stabil nivå. Både

primärproduktionen och förädlingen är koncentrerade till västra Finland. Att primärproduktionen och dess råvaruflöden koncentreras styr också industrins investeringar. Antalet arbetsplatser inom livsmedelsindustrin förblir stabilt i Egentliga Finland. Samtidigt ökar mängden utbildad arbetskraft i landskapet, men ökningen är långsammare än tidigare.

Förändringen i efterfrågans struktur skapar tillväxtpotential på marknaden. En betydande identifierad tillväxtmöjlighet är ökningen i efterfrågan på färdigmat och färdigrätter. Förädlingsvärdet för färdigmat är högre än för råvaror. Samtidigt flyttas en relativt större del av värdebildningen från råvaror till förädling och tjänster.

Måltidstjänsternas relativa andel av livsmedelskonsumtionen ökar. Efterfrågan på olika mat- och måltidstjänster fortsätter att öka i jämn takt. Som en följd av coronapandemin fortsätter tillväxten från en lägre nivå än under det senaste decenniet. Ökningen i efterfrågan på färdigrätter och måltidstjänster förändrar sammantaget relationen mellan råvaruförsörjningskedjorna och konsumtionsefterfrågan. Besluten om vilka råvaror som når konsumtionen och i vilka proportioner flyttas i större utsträckning från konsumenten till tjänsteleverantörerna. Detta påverkar både den privata konsumtionen och de offentliga måltidstjänsterna.

Källor

Arovuori, K. 2025. Tuottajat omistavat maitoketjun – maitosektori Suomessa. PTT rapporter 302. Tillgänglig: <https://www.ptt.fi/julkaisut/tuottajat-omistavat-maitoketjun-maitosektori-suomessa/>

Jansik, C 2025. Kotimarkkinakeskeisyys on lihaketjun suurin haaste – lihasektori Suomessa. Naturresursinstitutet. Tillgänglig: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025060662176>

Jansic, C., Jaakkonen, A., Suojala-Ahlfors, T., Mattila, T. & Niemi, J. 2025. Puutarhatilojen tuottavuus on korkea – puutarhasektori Suomessa. Tillgänglig: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025060662179>

Karikallio, H. & Arovuori, K. 2025. Selvitys tukkukaupan roolista ja taloudellisesta merkityksestä elintarvikeketjussa. Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2025:5. Tillgänglig: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/562e3d1e-b96d-412d-ba0b-d189c862f1d3/content>

Yli-Liipola, M., Kinnunen, P., Forsman-Hugg, S. & Kujala, P. 2025. Viljaketjun hajanaisuus vaikeuttaa lisäarvon kasvattamista – viljasektori Suomessa. PTT rapporter 301. Tillgänglig: <https://www.ptt.fi/julkaisut/viljaketjun-hajanaisuus-vaikeuttaa-lisaarvon-kasvattamista-viljaketjun-toimialakuvaus/>

Statistikkällor

Utnyttjad jordbruksareal. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/utnyttjad-jordbruksareal>

Struktur av jordbruks- och trädgårdsföretag. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/struktur-av-jordbruks-och-tradgardsforetag>

Näringsbalans. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/naringsbalans-statistiken-harlagt-ner>

Skördestatistik. Naturresursinstitutet. <https://www.luke.fi/sv/statistik/skordestatistik>

Finlands officiella statistik (FOS): Nationalräkenskaper, årsvis [webbpublikation]. ISSN=2954-0828. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisad: 18.12.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/vtp>

Finlands officiella statistik (FOS): Industriproduktion [webbpublikation]. ISSN=1798-6389. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisad: 18.12.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/tti>

Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningens utbildningsstruktur [webbpublikation]. ISSN=1799-4586. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisad: 18.12.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/vkour>

Finlands officiella statistik (FOS): Struktur- och bokslutsstatistik över företag [webbpublikation]. ISSN=2342-6217. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisad: 18.12.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/sv/statistik/yrti>